

SANTA BÀRBARA

full parroquia

VILA FRANCA DE BONANY

Dip. Leg. PM 26-1980. núm. 30. GENE R de 1983

A DISSET É S SANT ANTONI

QÜESTIONS DE SALUT ELS POIS

Els pois es transmeten per contacte directe o per tocar objectes d'una persona que en té; com són vestits, pintes, gorros, bufandes,....

La forma més fàcil de saber que una persona en té, és:

- perquè es veuen uns ous, molt petits i blanquinosos, que estan ben aferats als cabells.

- perquè es veuen els pois entre els cabells.

- o bé per la picor que produeix la picada.

QUÈ FER QUAN UN TÉ POIS?

Una manera antiga i bona és posar mig tassó de vinagre i mig d'aigua, i posant-ho sobre el cap, ben fregat, això ablaneix els ous i són més fàcils de llevar amb la pinta espessa.

Una altra forma és el xampú especial. S'ha de deixar posat en els cabells durant cinc minuts, vigilant que no n'entri en els ulls. Això no es pot fer més de dos pics per setmana; pel que sols s'ha d'emprar quan fa falt, no sempre.

Els objectes de la persona que té pois, com són vestits, llençols, pintes, respalls o altres, han de ser rentats amb aigua ben calenta per matar els pois que puguin tenir, i és millor que no els emprin els altres de la casa.

De tant en tant, mirau el cap dels vostres fills, i com més prest els veieu, menys en tendran i més fàcil serà el matar-los.

*Montserrat Sauleda Parés
metge de Vilafranca.*

COOPERATIVISME I SINDICALISME AGRARI

En el número passat del "FULL" parlàvem als pagesos de Vilafranca de les conveniències d'una cooperativa agrària.

Des de llavors són ja bastants els que s'han interessat per l'assumpte i que han oferit la seva col·laboració.

També han oferit ja la seva ajuda el Servei d'Extensió Agrària, algunes cooperatives mallorquines i Unió de Pagesos. No dubtam que també ens ajudaran el Ministeri de Treball, la Conselleria d'Agricultura del Consell Interinsular i la Delegació d'Agricultura, com ho han fet a les altres cooperatives que darrerament s'han fundades (o reorganitzades) a Mallorca; unes vegades aquestes ajudes serien en la tramitació de documents, altres en la formació dels socis, en l'assessorament dels tècnics, i, fins i tot, en les subvencions a fons perdut i crèdits protegits.

És evident que té ajudes el cooperativisme. Però també té els seus enemics i detractors, perquè també és cert que n'hi ha de perjudicats: els poderosos monopolis i les multinacionals, és a dir, el gran capitalisme. D'aquí es mouen els fils per aturar el progrés de les cooperatives. En contra del que facilment es pensa, no surten tan perjudicats els petits comerciants, que sempre es poden dedicar a serveis que no podria atendre una cooperativa.

Però, essent molt el que una cooperativa pot fer a favor d'una agricultura d'àmbit familiar que atrevesa una greu crisi, nobasta; sinó que és necessari al mateix temps, un sindicalisme democràtic, representatiu d'una ampla majoria, capaç de negociar amb l'Administració, capaç de denunciar les injustícies, o de destepar les corrupcions, coses que els pagesos no poden fer individualment.

Cooperativa i Sindicat: dues forces que han duit cap a la dignitat i al progrés a la petita i mitjana empresa agrària de l'Europa democràtica, i de la que tenim molt a aprendre.

Amic vilafranquer: te parlaran malament de cooperatives i de sindicats; i si observes bé tals detractors, o són uns ignorants, o defensen (tal volta inconscientment) els interessos d'uns càcics

Josep Estelrich

EDITORIAL

ELS AJUNTAMENTS I LA CULTURA

Si va dir ver, la vinguda de la democràcia, de moment no ha contribuït gaire a modificar l'actitud dels ajuntaments envers la cultura. Llevat de qualche excepció, el fet és que les corporacions municipals han mostrat molt poc interès per un aspecte tan essencial dins la vida d'una col·lectivitat.

Podríem retreure'n exemples. Hem pogut tocar amb les mans que, a Mallorca, posseïm peces d'un valor artístic excepcional que, de manera inexplicable, se troben totalment abandonades, deteriorant-se progressivament amb el temps i en perill de sofrir danys irreparables. Que això succeeix a un país en pretensions de formar part d'Europa és un pur i simple contrasentit.

Podem admetre que la cultura no és un problema específic ni exclusiu dels ajuntaments; però si és necessària una política cultural ben organitzada i eficaç, és indispensable que els ajuntaments hi tinguin assignat un paper preponderant, sobretot si volem avançar cap a un model d'estat de línia autonòmica. I creim que és aquest el camí vàlid per a resoldre certs problemes amb eficàcia. N'hi ha molts, de problemes, que només pot copsar i afrontar el qui els té a la vista, és a dir, un organisme local.

Per ventura aquesta indiferència de què parlam no és sinó un eco de la indiferència del poble mateix. És una trista realitat que les masses, espontàniament, no solen mostrar gran entusiasme per la cultura. Per això els governs dels països civilitzats posen tant d'esment a rompre'n la inèrcia i a estimular l'activitat cultural des de dalt. Els organismes de govern han d'esser capdavanters en molts de camps i un d'aquest és precisament la cultura, un dels béns més valuosos d'una comunitat civil.

Amb això no volem significar que la cultura haja d'esser un monopoli estatal. Al contrari, la cultura autèntica ha de sorgir del poble i s'ha d'ajustar a les seves peculiaritats. La història recent del nostre país ha mostrat fins a quin punt és estèril una cultura oficial, fabricada i manipulada per uns organismes que, a més a més, no tenien base popular. Als ajuntaments no els pertoca fer la cultura, sinó impulsar-la per les vies més adequades a cada moment i a cada situació, seguint uns plans traçats amb intel·ligència, imaginació i generositat, que determinin accions coordinades i coherents; no amb activitats esporàdiques, inconnexes, empreses de tard en tard per quedar bé davant els intel·lectuals i per tranquil·litzar-se una consciència tampoc no gaire exigent.

No ens temerem i estarem a punt d'haver d'elegir els nostres representants als ajuntaments. A l'hora de valorar els mèrits dels candidats, tots els ciutadans conscients hauríem de sopesar amb tot esment quina aportació pot fer cadascun d'aquells dins l'àmbit cultural, quines garanties ofereixen de dur endavant una bona política cultural aplicada amb fe, entusiasme i, en especial, inspirada en la realitat autèntica del nostre país, en consonància amb les nostres arrels vertaderes i orientada cap als horitzons que poden constituir el nostre únic possible futur.

PREMSA FORANA

MOVIMENT

DEMOGRÀFIC NAIXEMENTS

Esteve Barceló Riera,
fill de Gabriel i Catalina.

Magdalena Jaume Mayol,
filla de Josep i Catalina.

Antoni Crespí Gayà, de
Manuel i M. Antònia.

N O C E S

Jaume Nicolau Rigo, amb
Maria Bauzà Mascaró.
Esteve Sansó Garí, amb
M. del Carme Noguera
Roig.

Antoni Català Caimari
amb Francisca Artigues
Oliver.

H A N M O R T

Catalina Bover Amengual
Pere-Josep Sansó Ferrer

Davant problemes que
afecten a tot el nostre
àmbit cultural

L'Associació PREMSA

FORANA de MALLORCA

produeix editorials

que publiquem

al mateix temps

totes les revistes que

formem l'Associació.

Per tant, no es
tracta de problemes
específics

d'un poble, sinó del
conjunt de Mallorca.

El nostre FULL
recentment incorporat

a PREMSA FORANA

publica per primera

vegada

un editorial conjunt.

A CADASCÚ LO QUE ES MEREIX

Vilafranca està d'enhorabona, s'ha aconseguit en poc temps el que fa estona era desig dels vilafranquers, fer sentir la veu del nostre poble a l'espai que els diaris destinen a la "Veu dels pobles".

Ara sí que Vilafranca gojosament pot tirar les campanes al vol. D'un temps a aquesta part, dia sí, dia no, podem contemplar embadalits el nom del nostre poble escrit en lletres de motlo en pàgines preferents a un dels principals diaris de les illes.

Això confirma el que orgullosament s'ha mencionat altres vegades, que Vilafranca és un dels pobles que més ha evolucionat i que més apressadament ha caminat. No solament hem estat a l'altura dels altres pobles sinó que, com a poble jove que érem, en moltes coses havíem començat a darrera i es pot dir que hem arribat davant.

Amb el tema que ens ocupa, és de deploar que l'autor de les repetides publicacions, -que no és precís confessar que no dubt de les bones intencions ni de la seva vàlua professional- però sí he de dir que segons el meu pensament està induït en agafar les coses pel "cap que cremen" quedonen per resultat la deformació, cada vegada més, de la vertadera imatge del nostre poble.

Segons pareix, les citades publicacions tenen falta d'una encertada informació. Actualment Vilafranca, pel seu comportament no es mereix que ningú tengui l'atreviment d'esgrimir una espècie de bandera de la discòrdia presentant una població dividida en dos "bandos" irreconciliables.

És veritat que no sempre es veu la pantalla del mateix color, però també és veritat que ho diguin com ho diguin i ho expliquin com ho expliquin es pot assegurar que els fets demostren que es respira entre nosaltres un clima d'enteniment que ha fet possible aprendre a discrepar sense enfrontaments.

Estam obligats a reconèixer que el nostre poble ha sabut superar ressentiments i demostrar la seva maduresa política. Basta guaitar al carrer per de prompte quedar convençuts que les diferències polítiques o religioses no són motiu per negar l'escomesa a ningú. Per treure's el "gat del sac" basta donar una ullada en els cafès, centre de reunió del ciutadà, per observar amb animada tertúlia a una

clientela composta de per grups diferents defensant civilitzadament la seva valuosa postura.

Senzillament, voldria fer una crida a la comprensió per donar a cadascú el que es mereix. Segons els donadors de notícies, la història de la desunió comença amb la vinguda del qui fins ara havia estat el rector que juntament amb l'esquerra foren la causa de dividir en dos "bandos" la gent de la "Vila". En el meu criteri el qui ha fuit de la Parròquia és que s'ha automarginat, ita desunió només existeix a la imaginació d'alguna rémora que sempre n'hi ha que queden ressagades en el camí.

Si aprimam el fil hem de tornar la vista arrera i trobarem la tramoia de la discòrdia en la misteriosa desaparició de la creu, amb el amagament dels bancs de l'església i en la disconformitat denunciada públicament i en alta veu des de l'altar pel titular de la parròquia oposat a les manifestacions d'una de les principals personalitats de les forces vives del poble. Hem de convenir que amb aquest "tira i afluixa" en Pere no hi era i l'esquerra encara estava callada sense està en contra ni a favor amb cap de les dues parts.

Al meu veure, no té "cap ni centner" l'anunciada conspiració dels grups "parroquials" en contra del nou rector. Encara que identificats i prosseguir les bones relacions del capellà Fons amb les entitats culturals, d'això a la unió per fer la traveta a Miquel Mulet hi ha un abisme. Basta recordar l'interés i entusiasme en la celebració de les festes de Santa Bàrbara per demostrar que la seva pretensió era donar-li la mateixa lluidesa dels dos darrers anys.

Sense mica de malícia, sincerament, desig que aquests escrits siguin l'ajuda per fer possible el diàleg i conèixer-mos millor.

Bartomeu Estrany

LA SIBIL·LA

En l'antiguitat, foren conegudes amb aquest nom unes dones a les que s'atribuïa el do de predir el futur. La història recorda el nom de deu.

Les sibil·les entraren en la literatura i la iconografia cristiana des dels temps més antics. Miquel Angel en pintà cinc (Líbida, Cumana, Dèlfica, Eritrea i Pèrsica) entre els profetes bíblics, a la volta de la Capella Sixtina.

Entre nosaltres, el nom de SIBIL·LA, ens du el record de la Nit de Nadal. Amb el cant d'uns versos sobre els senyals del Judici Final i del naixement de Jesús (la primera i la segona vinguda, per tant, del Senyor Jesús), posats en boca de la Sibil·la Eritrea.

Als nostres dies, la versió catalana del cant continua escoltant-se a les es-

glésies de Mallorca, a més d'Alguer (Sardenya), interpretada per una dona, o més freqüentment, per un nin o nina.

Després d'escoltar els Profetes de la Bíblia, en la Vetla de Nadal (les Matines) l'oracle de la Sibil·la ens recorda com fins i tot els pobles pagans esperaven el naixement d'un personatge, el Messies, dins aquell petit poble Jueu.

Vos oferim ara
la versió mallorquina
traducció del segle XIII - XIV
del

CANT DE LA SIBIL·LA

El jorn del Judici
parrà qui no haurà fet servici.

Jesucrist, Rei Universal,
home i ver Déu eternal,
del cel vindrà per a jutjar
i a cada u lo just darà.

Gran foc del cel davallará
mars, fonts i rius, tot cremará.
Los peixos daran grans crits
perdent los seus naturals delits.

Losol perdrà la claredat
monstrant-se fosc i entelat,
la lluna no darà claror
i tot lo món serà tristor.

Als mals dirà molt agrament:
Anau, maleïts, enel turment!
anau-vos-ne en el foc etern
amb vòstron príncep de lo infern!

Als bons dirà: Fills meus, veniu!
benaventurats posseïu
el regne que us ha aparellat
des de que el món va esser creat!

Oh humil Verge! Vós que heu parit
Jesús infant, aquesta nit,
a vòstron Fill vullau pregar
que de lo infern vullan's lliurar.

El jorn del judici
parrà qui no haurà fet servici.

Un antic gravat mallorquí de la SIBIL·LA.

notícies fresques

EXCURSIÓ

Diumenge, dia 9 de gener, anirem al Castell d'Alaró. La sortida serà a les 7,30, de la plaça de s'Estany.

Els interessats, apuntau-vos a La Caixa, o al Cafè Amengual, abans de dia 5 de gener. Depositau 300 pessetes.

PRIMERES COMUNIONS

Els pares i mares amb al·lots que enguany fan comptes de començar a combregar, estan convidats a una reunió per dimarts, dia 11 de gener, a l'Escola Parroquial. Parlarem, i entre tots decidirem, quan i com han de combregar, i com s'han de preparar.

DIADES CULTURALS

La Caixa organitza, com en anys passats, el següents actes:

12 de gener, al Cine Parroquial, a les 3,30 de l'horabaixa: ESPECTACLE INFANTIL.

13 de gener, al Cine Parroquial, a les 20,30, Conferència per adults.

títol: INFORMACIÓ SEXUAL PER A ADOLESCENTS

20 de gener, al Cine Parroquial, a les 3,30 de l'horabaixa: ESPECTACLE INFANTIL.

Resta per confirmar l'actuació de'n Toni Morlà, per els dies 15 o 22.

De les passades festes de Santa Bàrbara no vos oferim una crònica amb paraules. Hem preferit du fins a aquesta plana de notícies la imatge dels bnyols i d'un grup de les bnyoleres, les que estaven a la plena en la seva tasca devers migdia.

Les bnyoleres, en grups nombrosos, treballaren des de les vuit del matí fins a les sis de l'horabaixa.

I aconseguiren el seu objectiu: uns bons bnyols i el fer dolces i agradables les festes de la Patrona.

ESCOLA DE MALLORQUÍ

Dilluns, dia 10 de gener, tornaran a començar les classes, després d'aquestes vacances de Nadal i els examens del primer trimestre.

Fins a Setmana Santa continuaran els dilluns amb una primera part de gramàtica i una segona de Cultura Mallorquina (sempre a partir d'un audiovisual, preparat per l'Escola de Manacor); i els dijous amb una hora de gramàtica.

CATEQUESIS PER JOVES I ADULTS

Des del dimarts, dia 18 de gener, (just passat Sant Antoni), fins el dimarts dia 22 de març, hi haurà catequesis pels joves i grans.

Seràn deu setmanes continuades, i no pus, per enguany.

Emprarem uns esquemes (exactament deu esquemes) trets del llibre "L'anomenat Jesús".

CATEQUESIS PELS NINS I NINES

Com ja les digueren abans de Nadal, en acabar el primer trimestre, de bell nou començarà la Catequesis tot d'una que passi la festa de Sant Antoni.

Pels nins i nines del primer nivell (els qui encara no combreguen)

DIMARTS a les 5,30 de l'horabaixa.

Pels al·lots del 2º nivell (els qui ja combreguen)

DIJOUS a les 5,30 de l'horabaixa.

CARTERA PERDUDA

A l'Ajuntament s'ha depositat una cartera, trobada al carrer, que s'entregarà al seu amo.

Balanç demogràfic del 1982

Durant aquest any que acabam de passar, s'han registrat a la Vila:

Naixements:	14.
Morts:	24.
Noces:	12

El Club d'Esplai continua cap endavant. El dia 26 oferiren una vetlada artística que va omplir de gom en gom el Cine Parroquial. Amb aquesta foto, endemés de expressar la nostra simpatia pel Club, volem donar l'enhorabona a tots, al·lots i monitors, i desitjar-los el mateix èxit en les seves properes activitats.

El vespre de les Matines, mentre el cor parroquial cantava magistralment el "Glòria a Déu a dalt del cel", pel centre de l'església anava caminant el grup de "figures" del "Betlem" viu, que s'instal·laren omplint tot el presbiteri, preparat per a rebre a la "Sagrada Família" i als Pastors i Pastores.

LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

A la carta de Sant Pau als cristians de Galàcia llegim: "Crist ens ha alliberat perquè siguem lliures. Manteniu-vos així. No us sotmeteu altra vegada al jou de l'esclavatge".

El tema de la llibertat ha estat sempre un tema clau pel cristià. Encara que no sempre hagi pogut ésser tractat lliurement. La història d'aquesta qüestió és la història dels entrebancs a la llibertat. També la història de la conquesta, o reconquesta, que els cristians més autèntics, els sants, han fet una vegada i una altra d'aquest do de Déu a l'home que és la llibertat.

Pau VI, a l'encíclica "Populorum progressio" afirma: "Perquè Déu li ha donat intel·ligència i llibertat, l'home és responsable del seu creixement com a persona i de la seva salvació".

Aquesta responsabilitat no li permet a l'home guardar, tancat amb set panys, el tresor de la intel·ligència i de la llibertat. Ha d'exercir d'intel·ligent i de lliure.

I un aspecte de l'exercici de la llibertat és i serà sempre la llibertat d'expressió. El dret a expressar la seva opinió.

Ara bé, el dret d'expressar el seu punt de vista, de donar a conèixer la seva opinió, el tenim TOTS. I si el tenim tots, només el podrem exercir tots, si tots escoltam l'opinió dels altres. Opinar i escoltar no són tasques que pertocuin unes a un grup i altres a un altre grup; uns opinar i altres escoltar. Sinó que tots ho hem de fer tot: escoltar i opinar.

Això vol dir que l'autèntica llibertat d'expressió només es pot donar dins un clima de DIALEG. Diàleg que suposa començar escoltant, tractant d'entendre el punt de vista de l'altre. I oferir també el seu.

Per tant, els crits, els insults, els dogmatismes dels qui es creuen amos únics de la veritat, mai podran ésser exercici sà de la llibertat d'expressió. Ja que tals actituds són la més clara manifestació de l'anti-diàleg.

Però, no doneu a aquestes retxes, llegendes fins ara, cap to d'acusació. De cap manera. El fet és que, ni dins la nostra societat, ni tampoc dins l'Església, no hem estat massa educats pel diàleg. Sense negar les veus aïllades en tot temps ni els esforços seriosos dels darrers anys. Avui, TOTS, hem d'aprendre a dialogar molt més.

Començar a exposar el seu punt de vista per part dels qui només havien escoltat, no és gens fàcil. Com els infants quan comencen a xerrar, que no en diuen ni una de bé. Solem dir que tenen "llengua de pedaç". També hi ha un expressar-se "a mitja llengua", o amb "llengua de pedaç", dels qui comencen a dir la seva paraula dins la societat, i concretament dins l'Església.

¿I què hi farem? ¿Fer-los callar perquè no s'expressen bé? ¿O escoltar-los amb molt de respecte, i amb molta de comprensió, fent un esforç per entendre el seu punt de vista, encara que no estigui correctament exposat?

Un cristià no pot tenir cap dubte; sense estar d'acord amb tot quant sigui incorrecte, i manifestant-ho al moment oportú i de forma oportuna, ha de triar el camí del respecte, de l'esforç de comprensió, de l'escoltar. Primera passa per ajudar a una expressió encertada.

Ha de triar el camí del respecte, però no sols per cortesia, per educació o per tàctica. Sinó perquè ho exigeix la fidelitat a l'Evangeli i la fidelitat al magisteri de l'Església. I m'estic referint concretament a l'encíclica del Papa actual, la "Redemptor hominis".

Més ben dit, no es tracta de triar entre dos camins: el de fer callar o el de l'escoltar, perquè sols un dels dos és cristià. Es tracta més bé de triar entre l'esser feel o no a l'Evangeli i al Magisteri. Es tracta de triar entre el fer quedar bé o el de fer mentiders els padrins de fonts, els "padrins joves", que prometeren, en nom nostre, que acceptavem el Baptisme i el compromís de viure com a batians.

Miquel Mulet Coll.

Aquesta plana estava preparada pel núm. del mes passat. L'abundància de materials va obligar a deixar-la per aquest mes de Gener.

VOCABULARI PAGÈS. LES ARADES

Amb aquest petit vocabulari, volem recopilar uns quants vocables del diccionari pagès, intentant que aquestes paraules no es perdin, encara que siguin substituïdes per altres més "modernes", emprades avui dins el llenguatge del camp.

MANEIG.- És tot el necessari per emprar dins una possessió o finca. La paraula és ~~emple~~ perquè comprèn tot el que maneja el pagès per cuidar i portar a bon fi el terreny, perquè rendesqui al màxim. MANEIG, va des de picarols, passant per la guarda, bísties, carros, arades..., fins a la pastera, eines d'era.....

ARADA.- És l'eina más necessària pel pagès. La que té la missió de remoure la terra perquè doni el màxim de fruit. L'arada ha tingut una evolució molt lenta. S'empraven les de "fust", encara ben entrat el present segle. Les que s'utilitzaren a Mallorca des de temps immemorials fins a arribar als moderns tractors, foren les següents:

ARADA de FUST.- Consistia amb una arada tota de fusta, inclosa la rella. Feta d'alzina o d'ullastre, ja que era una llenya forta. Aquesta arada tingué molt poques modificacions des de que fou emprada pels pagesos, ja dins l'Imperi Romà. Després vingué la que a la punta se li posava una virolla que ja era de ferro.

ARADA AMB ORELLES.- Era tota de ferro, menys el mantí, que fou d'ullastre. El mantí és la peça corba per empunyar o agafar l'arada. Tant les de fust com les d'orelles eren per a llaurar i sembrar. Quan eren per solcar, que s'empraven per sembrar-hi patates o tomàtiguers s'hi posaven dos troços de fusta travada a les orelles, o també un bocí de saqueta vella perquè fes el solc més ample.

ARADA AMB PALA.- Fou l'arada moderna. Retia, perquè girava la terra, es a dir, la terra de damunt passava a davall i l'herba quedava tapada i servia de femada.

ARADA DE LLAURAR FAVAR.- Era una arada de ferro, un poc alta i que consistia amb una rella i dos peus a darrera. Aquests es podien eixancar adequant-los a la sembra del favar. La sembra podia ésser de solc en solc o bé, a dos solcs buits i un ple. Es passava en el favar quan ja te-

nia un pam i mig d'altària. També sols estirava una sola bístia, el que feia remoure la terra, i desbaratar l'herba.

ARADA PRIMA.- Era com diu el seu nom "prima", de ferro la rella i orelles. S'emprava per llaurar, solcar, cavar favar... Aquesta ha estat l'auxiliar de l'arada amb rodes, perquè li treia les llobades, racons i voreres... També per matar l'herba com és: gram, vinagrillo...

ARADA AMB RODES.- És tota de ferro. Fou la gran revolució. Les primeres, a Mallorca, comparegueren per devers l'any 1920. No va ésser acceptada fins devers l'any 1930 a 1935. És la mateixa arada amb pala, més avançada. En principi es deia "arada amb rodes, amb barreres". Les primeres foren molt grosses i feixugues, després vingué la més petita, molt més manejable. Duia dues rodes. Les primeres forçat es tenia que llaurar amb parell. Les altres bastava una sola bístia. El cos de davant on hi van les rodes es junta amb la pala i els balanços i cadenes és el que s'empra per estirar l'animal i va enganxat amb la collera. Per llaurar més o manco fons té una peça com si fos una maneta, que es coneix per le nom de "romana". L'arada amb rodes, tant servia per girar com per sembrar llegums. Pel gra menut no servia perquè el deixava massa fons i es podria abans d'arribar a néixer.

El pagès hi va veure en el principi que es dugueren, més inconvenients que avantatges, perquè treia i rompia moltes arrels, sobretot les de figuera i d'ametller, que foren els arbres més cuidats pel pagès d'abans.

Miquel Barceló

COSES...

Treurer-se es capell fa noble
per una senyora saludar,
però sa veritat no publicar,
no senyor, no fa noble.

Quan se pon es sol
pareix que sa fosca ja ve,
en no haver-lo de mester
el deixaran tot sol,
n'hi ha molts que han pres es vol
i això ho sap bé s'ucedé.

Me volien enviar an el "Congo"
i jo vaig dir que no hi havia estat mai,
damunt sa revista Club d'Esplai
he vist que han separat es diptongo.

An es cafè li treuen sa "cafeïna"
perquè sa gent en pugui beure,
an es tabac m'agradaria veure
que li treguin sa "tabacaina".

Si se veuen es boxeadors es "tongo"
i es públic no se pot divertir,
quan estudiava me varen dir
que no havia de separar es "diptongo".

Sa llagosta amb una salsa
a jo sempre me cau molt bé,
diuen que es partit d'ucedé
se desfà com una calça.

Porqueret de sa pallissa
sempre havies estat molt estret
i ara que t'han amolledet
comences a botar sa bardissa.

Es una cosa molt trsita
veure un homo amb ferides,
més trist és escriure mentides
p'es qui se pensa esser periodista.

Crec que tothom té es desig
de tenir ua vida regalada
es qui no vol rebre cap pedrada
no s'ha de voler posar per mig.

Molts han posat un "parapeto"
i també alguna alambrada,
molta de gent s'ha desenganada
del "puedo prometer i prometo".

A dos dits, vora vora, es romagués
si m'hi trop una serp la trepig,
els que ara se posaran per mig
s'arrufaran a sa soca d'es morés.

Una vegada vaig fotre un esclat
devora es mulí d'en Povre,
a jo també m'agrada sa mora
en que tengui es pinyol esflorat.

Quan un calapot se posa enmig
només ha mester trepitjar,
m'estim més una rosa an se mà
que no un "donut"xepat per mig.
Jaume Nigorra.

GLOSES POPULARS

Per l'amo en Toni Salero

No hi ha com sa germandat
sa germandat cristiana
i s'hi fa qualche burrada
des que han posat llibertat.

Qui pense ser més que jo
jo pens ser tant com ell
tant sies vell com bergantell
tots tenim dolent i bo.

M'agrada un "companyero"
si és confrome i segur
an aquest estil el du
germans En Toni Salero.

M'agrada anar segur
i amb ningú tenir rancor
poder-se fer un favor
avui per jo i demà per tu.

Han posat moltes faroles
moltes, poca claror
jo no crec que u caçador
en pogués caçar terroles.

Varen llevar es qui havia
que no feien més claror
i ara aquesta població
pareix de més fantasia.

Es catòlics van a Missa
i es que no ho són no hi van
davant Déu ho trobaran
i d'ells en faran carbonissa.

Balanç de la Parròquia ...

COMPTES ORDINARIS

ENTRADES: 555.505 pts.

SORTIDES:

compres 33.098 pts.

personal 246.000 "

conservació 125.331 "

funcionament 20.487 "

pastoral 82.097 "

Caixa Diocesana Compensació 15.500 "

sumen les SORTIDES: 522.513 pts.

queden en Caixa: 32.992 pts.

COMPTES EXTRAORDINARIS

entrades: 315.269 pts.

sortides: 315.269 "

NOTA: Les entrades provenen de subvencions i donatius pel PARC INFANTIL. Foren invertides durant l'any 1981, però cobrades, i pagades les factures, ja durant l'any 1982, i per tant contabilitzades en aquest exercici.

COL-LECTES PER NECESSITATS

FORA DE LA PARROQUIA

Contra Fam; Missions; Caritas; Seminari; etc.

Total ENTRADES i SORTIDES:

193.600 pessetes.

...i del Full

ENTRADES

En caixa de l'any 81: 59.852 pts.

Socis protectors 6.900 "

Donatius varis 27.954 "

Subvenció Ajuntament 10.000 "

sumen les ENTRADES: 104.706 pts.

SORTIDES

Sobres isegells 7.770 pts.

Material d'oficina 25.743 "

Impressió 54.050 "

Entregat a compte per paper 15.000 "

sumen les SORTIDES: 102.563 pts.

Queden en Caixa: 2.143 pessetes.

ve de la darrera plana.

se va fer mal, en tot es temps que hi férem feina.

Els adorns de dins l'església, com les féreu?

S'escultura de sa cornisa, fines-trals,... ho férem noltros. S'Ermità Gustí mos va fer es models d'es dibuixos, i amb un patró de fusta que posàvem, i que quan havien pasat dos dies llevàvem, i noltros amb ganivets, trinxets i puntacor-rents les anàvem fent.

Sa figura d'es Sant, que està damunt l'església també jo la vaig fer. Està composta de ferro, "rejilla" i varilles, i jo, de dins sa figura, l'anava omplint a palades de mescla, allà on me deia s'escultor. Aquesta figura mideix 2 metres 80 d'ample i 6 metres d'alta.

Quines altres feines importants féreu, apart de cases?

Férem es saló, bé es cine, i també férem feina a ca ses Monges; me'n record perquè a ca ses monges jo vaig caure, (s'únic pic que he caigut) d'una altura de 5 m. però no me vaig fer més que quatre cops en es genolls. Sa cova que hi ha en es pati la férem noltros; anèvem a cercar degutissos a sa cova d'en Groc i les dúiem a peu en senalles.

No acabàreu en festa la feina del cine i l'església?

Sí, férem una bulla de brossat, 9 roves i 7 quilos de sucre. Anàrem per ses possessions a cercar-ho.

I aquí tenim unes gloses de mestre Joan:

L'església vàrem pujar,
amb suó per sa camia
si sa corda no rompia
es nirvis feia estirar;
pel qui no duia berenar,
era molt lluny es migdia.

De l'església estic content
des treball que es fer allà
que en cinc anys de treballar
no hi va haver cap accident.

I ara per acabar,
a tots vull fer recordar
que un dia poguem anar
a Jesús fill de Maria
que va esser el nostre guia
quan en el món mos va posar.

Gràcies, mestre Joan.

Margalida Oliver.

CONVERSAM AMB ... MESTRE JOAN MARGOY

Assegut a la camilla de ca-seva, recordant els temps passats amb nostàlgia i pot-ser també amb anyorança, trobam a mestre Joan "Margoy", per més senyes, Joan Bauzà Font, de 86 anys, d'ofici: Mestre d'Obres.

Ens podríeu contar els principis del vostre ofici?, edat, sou....?

Devia tenir uns 15 o 16 anys quan vaig començar de manobra, munpare ja era picapedrer i entre ell, el meu germà Miquel i jo fèiem feina junts, ni fèrem durant 10 anys. De totd'una guanyava 1 pts. i llavors ja de manobra en guanyava 2 pts. i més envant 4.

Me'n record que un any que hi havia poca feina de picapedrer, anàrem, el meu germà i jo, a Son Pou Nou a fer una paret d'un quilòmetre de llargària, 1 m. 20 d'ample i 1 m. 20 d'altària, tota de pedres -tot s'hi feia en aquell temps- ses cases, etc...., mos vàrem entendre amb l'amo a pesseta es metro lineal.

I d'on es duïen aquestes pedres que empràveu i com les treballàveu?

Ses pedres les duïen d'Es Cremat i les picàvem noltros mateixos per fer parets, fatxades, etc.

Quines eren les hores de feina?

De sol a sol, tant si plovia com no.

Un fet important de la vostra vida és l'obra de l'església, contau-nos com es va fer, anècdotes, sacrificis....

Se posà sa primera pedra l'any 35, dia de Sant Agustí, fèrem un fonament, un clot de 3 metres de fons, que està entre la sacristia i l'església. Dins aquest clot hi posàre una botella que duia es documents i sa fexa que se començava.

Mos vàrem reunir tots els picapedrers d'es poble per decidir qui havia d'esser es mestre d'obres i vaig sortir jo. Tota sa gent qui venia a fer feina era voluntària, vull dir que no cobrava res.

Quantes persones hi feien feina?

No ho sé exacte, però era segons sa feina, més o manco uns 100 homos i una vintena de dones. Sa cúpula sa va fer amb un dia.

De quin material està feta, d'on es duia?

Estan fetes de formigó ses parets, i ses columnes que estan dins l'església de ciment potland, esquerra i pedra picada, picada nostra. Tota sa grava que empràrem la regalà Es Pagos, i s'aigo la trèiem d'es mateix pou de l'església, amb latres.

Com dúieu els materials i l'aigua d'una part a l'altra?

Ho dúiem amb cordes i corrioles. Per exemple quan fèiem sa cúpula, vàrem posar 200 taulons fermats amb cordes i perns i noltros es qui estàvem a dalt estiràvem una corda passada per sa corriola i ho pujàvem. Estàvem damunt unes planxes de 2 m on hi fèiem sa mescla, i tot lo que s'hi havia de fer, i ningú mai no va caure ni

continua a la pàgina 11.